

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 80.974 van 15 juni 1999
in de zaak A. 82.825/XII-1896.**

In zake : 1. het Aartsbisdom MECHELEN-BRUSSEL,
2. de Kerkfabriek SINT-LAMBERTUS NOSSEGEM,
3. Aloïs VERHEYDEN,
die woonplaats kiezen bij
advocaat Ph. MALHERBE,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Keizerslaan 3

tegen :

de gemeente ZAVENTEM,
die woonplaats kiest bij
advocaat J. GUNS,
kantoor houdende te AFFLIGEM,
Kasteelstraat 58.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat het Aartsbisdom MECHELEN-BRUSSEL, de Kerkfabriek SINT-LAMBERTUS NOSSEGEM en Aloïs VERHEYDEN op 8 maart 1999 hebben ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van het besluit van 22 juni 1998 van de gemeenteraad van Zaventem om "de eigendom, gelegen te 1930 NOSSEGEM, St. Lambertusstraat, 16 (...), gebouw met aanhorigheden en grond met een oppervlakte van 32a 10ca (te verkopen)" evenals van het besluit van 26 oktober 1998 van dezelfde gemeenteraad waarbij de beslissing van 22 juni 1998 gerechtvaardigd wordt;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partijen de vernietiging vorderen van dezelfde beslissing;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur F. DE BUEL;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 26 april 1999 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 11 mei 1999;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaten Ph. MALHERBE en F. JUDO, die verschijnen voor de verzoekende partijen, en van advocaat D. GUNS, die loco advocaat J. GUNS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur F. DE BUEL;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Het onroerend goed, voorwerp van de beslissing van 22 juni 1998 van de gemeenteraad van Zaventem, betreft de pastorie van de Sint-Lambertusparochie in Nossegem. Volgens de verzoekende partijen, daarin niet tegengesproken door de verwerende partij, bestond de pastorie bij de Sint-Lambertuskerk reeds voor de Franse Revolutie, is zij op grond van de revolutionaire

decreten genaast, en heeft zij nadien, met toepassing van de artikelen 72 en 75 van de wet van 18 Germinal jaar X en van artikel 92 van het Keizerlijk Decreet van 30 december 1809 op de kerkbesturen, haar bestemming teruggekregen.

De partijen zijn het erover eens dat de in de pastorie residerende pastoor van de Sint-Lambertus-kerk einde juli 1997 de parochie verlaten heeft.

1.2. Op 22 juni 1998 beslist de gemeenteraad van Zaventem, met het besluit dat het voorwerp van de onderhavige vordering uitmaakt, de pastorie met bijhorende gronden te verkopen. Het besluit wordt als volgt gemotiveerd :

"Overwegende dat de gemeente eigenaar is van het volgend onroerend goed gelegen te 1930 NOSSEGEM, Sint-Lambertusstraat 16, gekadaastreerd Zaventem 3de afdeling, sectie B nr. 86 B, gebouw met aanhorigheden en grond, zijnde pastorij, met een oppervlakte van 32a 10ca;

Overwegende dat het hierboven vermeld goed behoort tot het privé domein van de gemeente;

Overwegende dat de pastorij van NOSSEGEM, kadastraal gekend onder Zaventem 3de afdeling, als deel van het nummer 86 B, vroeger gekend geweest als deel van het nummer 86 A met een oppervlakte van 02 a 30 ca, als monument gerangschikt is bij Koninklijk Besluit van 12 april 1974;

Overwegende dat de gemeente dit goed meer dan dertig jaar geleden heeft aangekocht teneinde tegevoet te komen aan de verplichting de pastoor van de Sint-Lambertusparochie een pastorij te bezorgen overeenkomstig artikel 92, 2° van het Keizerlijk Decreet dd. 30 december 1809 op de Kerkbesturen;

Overwegende dat deze verplichting thans niet meer bestaat en het bisdom Mechelen-Brussel geen residerend priester meer voorziet voor de Nossegemse Sint-Lambertusparochie;

Overwegende dat de bedoelde goederen niet dienstig kunnen zijn voor de gemeentelijke administratie of technische diensten omwille van hun ligging en constructie;

Overwegende dat inzake levensduur het bouwkundig niet wenselijk is het gebouw lang onbewoond te laten staan;

Gelet op het schattingsverslag dd. 09 maart 1998 opgesteld door de heer Liban DESMAELE, Eerstaanwezend Inspecteur der Registratie te Zaventem;
Gehoord het college van burgemeester en schepenen;
Gelet op artikel 117 en 135 van de gemeentewet;
(...)"

1.3. Na bezwaar van de eerste verzoekende partij van 26 juni en 14 juli 1998 vraagt de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant het dossier bij de gemeente op. Op 26 augustus 1998 schorst de gouverneur het gemeenteraadsbesluit. Het schorsingsbesluit bevat volgende motivering :

"Gelet op de beslissing van de gemeenteraad van Zaventem dd. 22 juni 1998 punt 16. Pastorij Nossegem - beslissing tot verkoop gemeente eigendom;

Overwegende dat deze beslissing, met toepassing van artikel 31 van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten, werd opgevraagd op 17 juli 1998 en dat deze beslissing op het Provinciaal Gouvernement van Vlaams-Brabant is toegekomen op 3 augustus 1998;

Gelet op de klachtbrieven van 26 juni en 14 juli 1998 van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel, toegekomen op het Provinciaal Gouvernement van Vlaams-Brabant op 29 juni en 16 juli 1998;

Gelet op het advies van de heer minister van Justitie dd. 18 augustus 1998 waarbij gesteld wordt dat het hier gaat om een niet vervreemde genationaliseerde pastorie die krachtens artikel 72 van de wet van 18 germinal jaar X, teruggegeven werd aan de pastoor of kerkbedienaar en dat haar bestemming dus niet kan gewijzigd worden en de verkoop bijgevolg onmogelijk is;

Overwegende dat het, gelet op het voorgaande, aangewezen is de uitvoering van bovengenoemde beslissing te verhinderen omdat zij strijdig is met de wet;
(...)"

1.4. De verzoekende partijen houden voor dat de derde verzoekende partij Aloïs VERHEYDEN, "benoemd tot deken van het decanaat Zaventem, pastoor te Zaventem - Sint-Martinus en parochie-administrator te Zaventem - Sint-Jozef", op 1 oktober 1998 "aangesteld (is)" als opvolger van de pastoor die in juli 1997 de pastorie in de Sint-Lambertusstraat verlaten had.

1.5. Op 26 oktober 1998 rechtvaardigt de gemeenteraad van Zaventem zijn besluit van 22 juni 1998 in volgende bewoordingen :

"Overwegende (...) dat in deze geen twijfel bestaat over het eigendomsrecht van het goed gelegen Sint-Lambertusstraat 16 te Nossegem van het gemeentebestuur van Zaventem, zoals blijkt uit de 'Atlas Cadastral du Royaume de Belgique d.d. 1835' en uit de huidige kadastrale leggers Zaventem, derde afdeling, Nossegem sectie B perceel 86 B;

Overwegende dat artikel 72 van de wet van 18 Germinal jaar X geen beletsel vormt voor de verkoop van de pastorij;

Dit artikel luidt als volgt : 'Les presbytères et les jardins attenans non aliénés, seront rendus aux curés et aux deservans des succursales. A défaut de ces presbytères, les conseils généraux des communes sont autorisés à leur procurer un logement et un jardin'. Deze tekst dient samen gelezen te worden met het keizerlijk decreet van 30.12.1809 waarin aan de gemeente de verplichting wordt opgelegd om aan de pastoor of de bedienaar van de eredienst een pastorij te bezorgen, of bij gebrek daaraan een woning, of bij gebreke daaraan een vergoeding in geld;

Nergens is sprake van enige onvervreemdbaarheid van de pastorij;

De gemeente heeft zelfs de vrije keuze (pastorij, woning of vergoeding), die de pastoor dient te aanvaarden;

Het aartsbisdom Mechelen-Brussel merkt op, als argument voor de onvervreemdbaarheid zonder bisschoppelijke goedkeuring, dat het bewuste goed tevens het adres van de Kerkfabriek is;

Deze redenering is terzake niet dienend vermits het gebruik van de pastorij een persoonlijk recht is van de pastoor en niet van het kerkbestuur;

Het aartsbisdom Mechelen-Brussel, hierin bijgetreden door de Provincie Vlaams-Brabant, verzet zich tegen de verkoop op basis van het feit dat de woning een pastorij door bestemming zou zijn;

Er dient echter te worden vastgesteld dat het voornoemde artikel 72 van 18 Germinal X, noch het keizerlijk decreet van 30.12.1809 de term 'pastorij door bestemming' invoert;

Vermits het gebruik van de pastorij een persoonlijk recht is van de pastoor of de bedienaar van de eredienst, kan de verplichting van artikel 72 18 Germinal X slechts worden toegepast wanneer er een pastoor of een bedienaar van de eredienst is, quod non voor Nossegem;

Zelfs indien een priester voor de gemeente Nossegem wordt aangesteld betekent de huidige beslissing geen beletsel voor het gemeentebestuur om haar verplichting inzake woonst t.o.v. de pastoor te

voldoen. Een andere woning kan immers ter beschikking worden gesteld.

Het predicaat 'door bestemming' heeft geen enkele juridische waarde, enkel de stedenbouwwetgeving kan inzake de bestemming van een onroerend goed regelend optreden;

Gelet op de hierboven uiteengezette argumentatie, alsmede de argumenten die in eerste instantie aanleiding hebben gegeven tot de unanieme beslissing van 22 juni 1998 met name het feit dat het gebouw dringend aan grote herstellingswerken toe is, doch evenwel niet dienstig is voor de gemeentelijke administratie omwille van ligging en constructie, is het aanvaardbaar om het gemeenteraadsbesluit van 22 juni 1998 te handhaven".

1.6. Met een brief van 4 november 1998 zendt de verwerende partij dat besluit naar de Vlaamse regering. Met een schrijven van 8 januari 1999 deelt de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden aan het gemeentebestuur mede dat hij niet zou optreden tegen het gemeenteraadsbesluit. Dat zou ook, maar dan op 15 januari 1999, aan de eerste verzoekende partij medegedeeld zijn;

2. Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

3.1.1. Overwegende, wat de tweede voorwaarde betreft, dat de eerste verzoekende partij uiteenzet wat volgt : de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit zou "de bediening van de parochie" en "het aanstellen van een nieuwe residerende pastoor" bemoeilijken en zij zou "andere gemeentebesturen op ideeën kunnen brengen"; de schorsing van het bestreden besluit daarentegen kan het bestuur ervan weerhouden "overhaaste beslissingen te

nemen en zo nodig de bestreden beslissingen te herzien" en zij kan voorkomen dat tegen andere gemeenten procedures opgestart moeten worden, terwijl een verslechterde relatie tussen het aartsbisdom en de gemeenten niemand ten goede komt;

3.1.2. Overwegende dat de tweede en de derde verzoekende partij wijzen op "de ontwrichting van het parochiale leven" die het gevolg zal zijn van de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit, met name door het "bemoeilijken van de contacten tussen de parochie-administrator en de gelovigen" en door de onmogelijkheid om de huiskapel te gebruiken voor de weekdaagse vieringen; dat zij ook aanstippen dat het te vrezen is dat de verwerver van de pastorie "aanpassingswerken zou laten uitvoeren", hetgeen het hernieuwd gebruik van het gebouw voor de oorspronkelijke taak sterk zou bemoeilijken doordat de kapel opnieuw ingericht en ingewijd zal moeten worden en dat ook delen van de tuin verkocht zullen worden;

3.2. Overwegende dat de verwerende partij opmerkt dat de verzoekende partijen in hun betoog niet verder komen dan de opsomming van een aantal moeilijkheden die zij denken te zullen ondervinden zonder in concreto uiteen te zetten waarom dit hier het geval zal zijn; dat zij van oordeel is dat de beslissing geenszins de benoeming van een nieuwe pastoor in de weg staat en dat, indien de nieuw benoemde pastoor "voldoet aan het begrip bedienaar van de eredienst" -volgens de verwerende partij een hypothetisch geval-, zij de verplichting, die artikel 72 van de wet van 18 Germinal jaar X haar oplegt, zal nakomen; dat zij vervolgt dat een schorsingsprocedure niet dient om derden te ontraden hun wettelijke rechten uit te oefenen en dat de eventuele nieuwe inwijding van de kapel in de pastorie slechts een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zal opleveren indien de procedure daarvoor "jaren op zich zou laten

wachten" maar dat zulks dan alleen te wijten zal zijn aan de organisatie van de eerste verzoekende partij; dat zij besluit dat de contacten tussen de bedienaar van de eredienst en de gelovigen in de regel niet verzorgd worden in de pastorie zodat een ontwrichting van het pastorale leven niet aan te nemen is;

3.3.1. Overwegende dat de verwerende partij bijgevallen kan worden waar zij stelt dat de verzoekende partijen niet aantonen dat de benoeming van een residerende pastoor in de periode die een uitspraak ten gronde voorafgaat meer is dan een hypothese; dat zij ook terecht opmerkt dat de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit de benoeming of aanstelling van een nieuwe residerende pastoor niet in de weg staat, inzonderheid omdat zij formeel stelt zich niet te willen onttrekken aan haar wettelijke verplichting om de residerende parochiepastoor in de pastorie te laten wonen; dat voorts de eerste verzoekende partij niet aantoont dat, in afwachting van het vernietigingsarrest, het ambt van niet-residerende pastoor in de Sint-Lambertusparochie wat haar betreft niet even nuttig vanuit een andere plaats kan uitgeoefend worden; dat zij trouwens niet concreet aantoont vanuit welk -haar persoonlijk aanbelangend-oogpunt de "bediening van de parochie" moeilijker zal worden en evenmin hoe die moeilijkheden in haren hoofde een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen vormen;

Overwegende dat in de door de eerste verzoekende partij gevreesde voorbeeldfunctie die het bestreden besluit kan krijgen geen nadeel gezien kan worden dat verbonden is met de tenuitvoerlegging van dat besluit;

3.3.2. Overwegende dat, daargelaten de vraag of de tweede verzoekende partij wel een persoonlijk nadeel aanvoert dat verband houdt met de wettelijke opdracht die haar toegemeten is, de verwijzing naar de ontwrich-

ting van het parochiaal leven en het bemoeilijken van de contacten tussen parochie-administrator en gelovigen onvoldoende concreet uiteengezet wordt om er een ernstig nadeel te kunnen in zien; dat ook niet wordt aangetoond en zelfs niet beweerd dat de huiskapel van de pastorie de enige plaats is waar weekdaagse liturgische vieringen gehouden kunnen worden;

Overwegende dat het nadeel verbonden met de mogelijke herinrichting van het gebouw en de mogelijke verkoop van delen van de tuin door de nieuwe eigenaar - die daarbij zal vooruitlopen op de gevolgen die de uitspraak ten gronde kan hebben voor de geldigheid van zijn koopovereenkomst - niet zo waarschijnlijk is, gezien het gebouw als monument is geklasseerd en het bestuur van monumenten en landschappen daarvoor zijn toestemming zal moeten verlenen; dat indien die toestemming wordt gegeven niet voor de hand ligt dat zij de toelating zal inhouden om het gebouw zo ingrijpend te wijzigen dat het herinrichten voor de bestemming waarover verzoekers het hebben definitief onmogelijk wordt gemaakt.

3.3.3. Overwegende dat het bestaan van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet wordt aangetoond; dat aldus niet voldaan is aan een van de grondvoorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit te bevelen; dat de vordering om die reden verworpen wordt, zonder acht te slaan op ontvankelijkheidsvragen die ter zake mochten rijzen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 2.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten van de vordering tot schorsing wordt uitgesteld.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op vijftien juni 1900 negenennegentig, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
	J. BAERT,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

J. DE BRABANDERE.